

Controleplan 2016 Gemeente Zwolle

28 november 2016

Onze controleopdracht

1

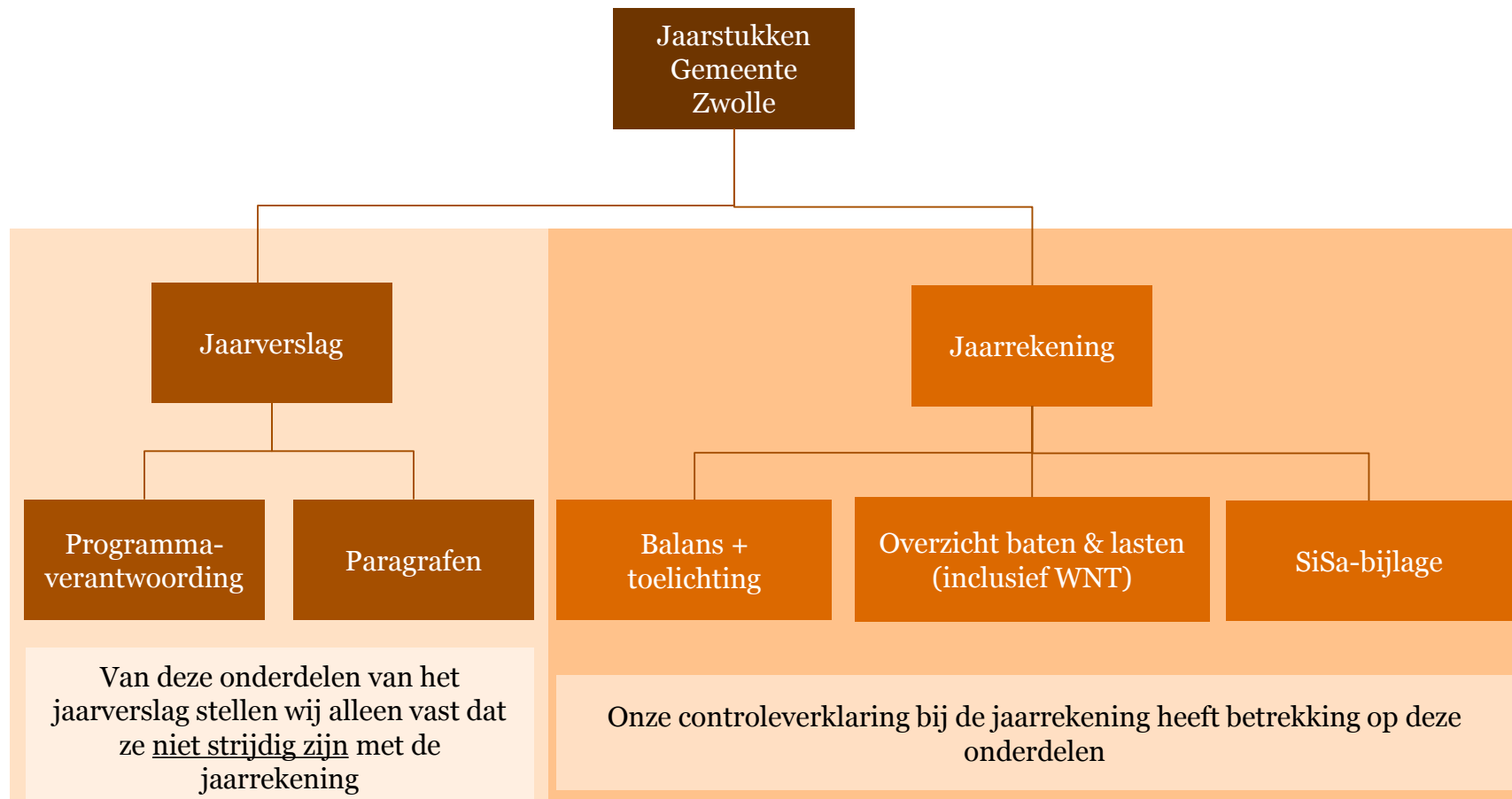
Huidige tijd vraagt van gemeente en accountant een intensievere kwalitatieve controle

U wordt in toenemende mate geconfronteerd met toenemende eisen vanuit wet- en regelgeving en de interpretatie daarvan (ook vanuit ons). Voor ons geldt ook dat interpretatie van controlestandaarden, mede onder invloed van toezichthouders als de AFM en de Accountantsdienst Rijk (ADR), steeds strikter is en meer werkzaamheden en documentatie van accountants vraagt. Onder andere voor de onderstaande werkzaamheden is een intensievere aanpak vereist:

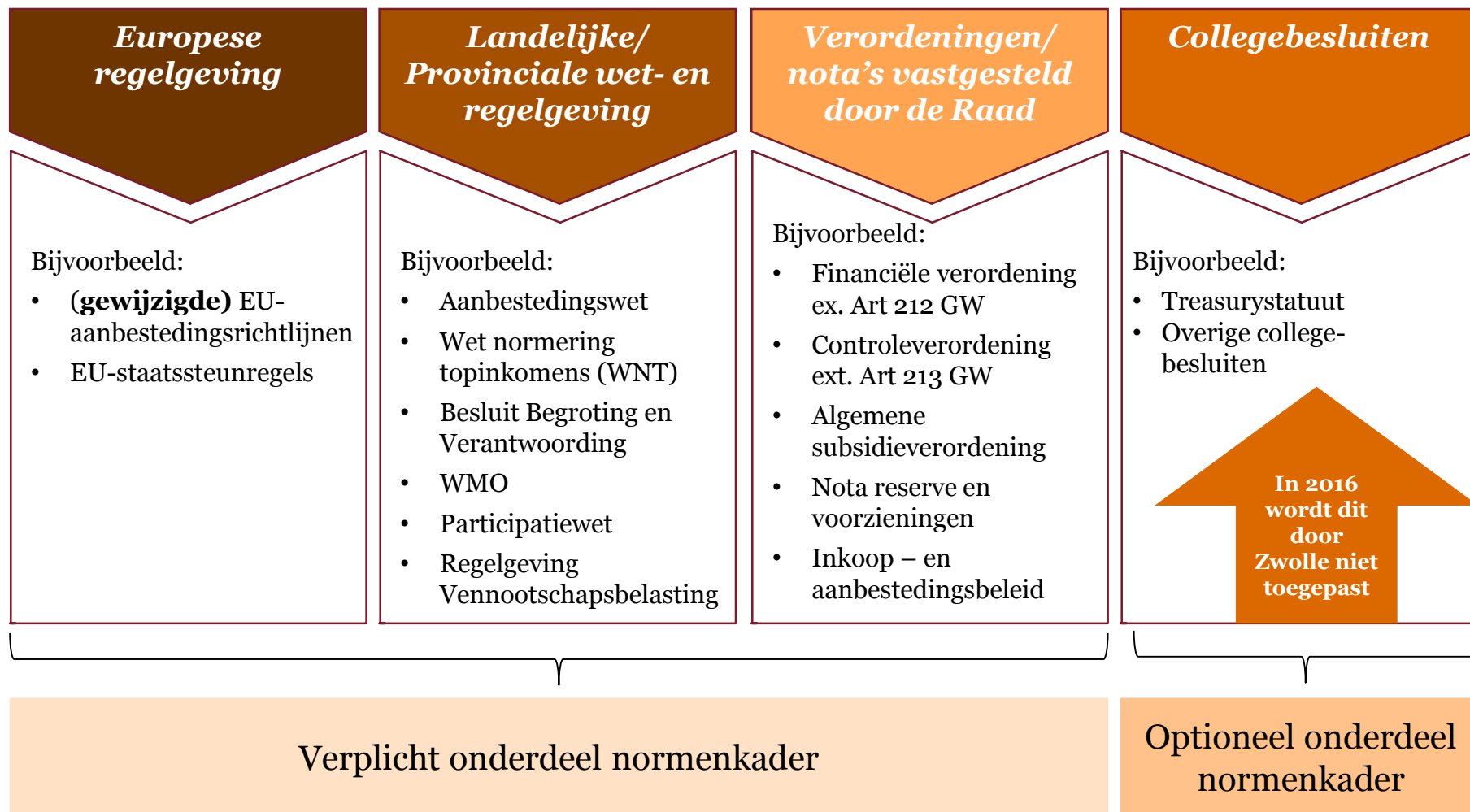
- Uitgebreide aanpak memoriaalboekingen
- Testwerkzaamheden uitvoeren om de betrouwbaarheid van lijstwerk vast te stellen
- Ten aanzien van de IT geldt dat in alle gevallen het volledige IT-landschap in beeld dient te worden gebracht.
- Voor alle (materiële) opbrengststromen dient het risico op een materiële afwijking als 'significant' te worden aangemerkt (voorheen niet significant). Dit betekent in de praktijk dat wij ieder controlejaar de interne beheersing in opzet, op bestaan en op werking moeten testen en verplicht gegevensgerichte werkzaamheden moeten uitvoeren.
- Uitgebreide aanpak en risicoanalyse op mogelijkheden van fraude
- Met ingang van 2014 zijn de eisen ten aanzien van het steunen op werkzaamheden van de interne controlefunctie aangescherpt. Er dienen meer zelfstandige werkzaamheden te worden verricht door de accountant. Daarnaast zijn de eisen rondom COS610 dusdanig scherp dat de gemeenten hier veelal niet aan kunnen voldoen. Dit heeft ook gevolgen voor Zwolle.

Wat controleren wij?

De reikwijdte van onze controle

Normenkader als meetlat voor de controle

De door u vastgestelde goedkeuringstolerantie bepaalt wat wij wel en niet controleren

De door u vastgestelde goedkeuringstolerantie is als volgt:

	Omvang in € o.b.v. begroting 2016	Fouten	Onzekerheden
< 1%	< € 4,85 miljoen	Goedkeurend	Goedkeurend
≥ 1% maar < 3%	> € 4,85 miljoen maar < € 14,56 miljoen	Beperking	Goedkeurend
≥ 3% maar < 10%	> € 14,56 miljoen maar < € 48,54 miljoen	Afkeurend	Beperking
≥ 10%	> € 48,54 miljoen	Afkeurend	Oordeelonthouding

Voor de WNT gelden de goedkeuringstoleranties conform het controleprotocol WNT.

Voor SiSa gelden specifieke rapporteringstoleranties (vastgelegd in de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa).

De goedkeuringstolerantie worden op basis van concept-jaarrekening 2016 aangepast

Materialiteit

Strengere eisen aan de samenwerking met uw interne controle afdeling

2

Hoe wij controleren – uw verdedigingslijnies

Wij beoordelen uw processen langs de volgende 3 lijnen:

1e lijn

Lijnmanagement (afdelingen)

De 1^e lijn heeft de eerste verantwoordelijkheid voor het dagelijks risico-management en de kwaliteitsborging, het **opzetten van adequate processen** en het werken volgens deze processen. In de 1^e lijn worden zaken als functiescheiding, geautomatiseerde en handmatige controles uitgevoerd.

2e lijn

Ondersteuning (financiën, concerncontrol)

De ondersteunende diensten zorgen voor de kaders (financieel beleid) waarbinnen de 1e lijn werkt. De 2e lijn voert bij de administratieve verwerking een aantal controles uit om vast te stellen dat de 1e lijn zijn werk goed heeft gedaan (bijv. met data-analyse). Hierbij is het van belang dat wordt gemonitord op de naleving van deze kaders en dat dit aansluit op de checks en balances in uw reguliere P&C cyclus.

3e lijn

Interne controle (IC-afdeling)

Uw interne controle afdeling toetst met systeemgerichte en gegevensgerichte controles de (uitkomsten van) processen en diverse balansposten. Zij geeft zekerheid aan het college ten aanzien van de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de informatievoorziening.

4e lijn

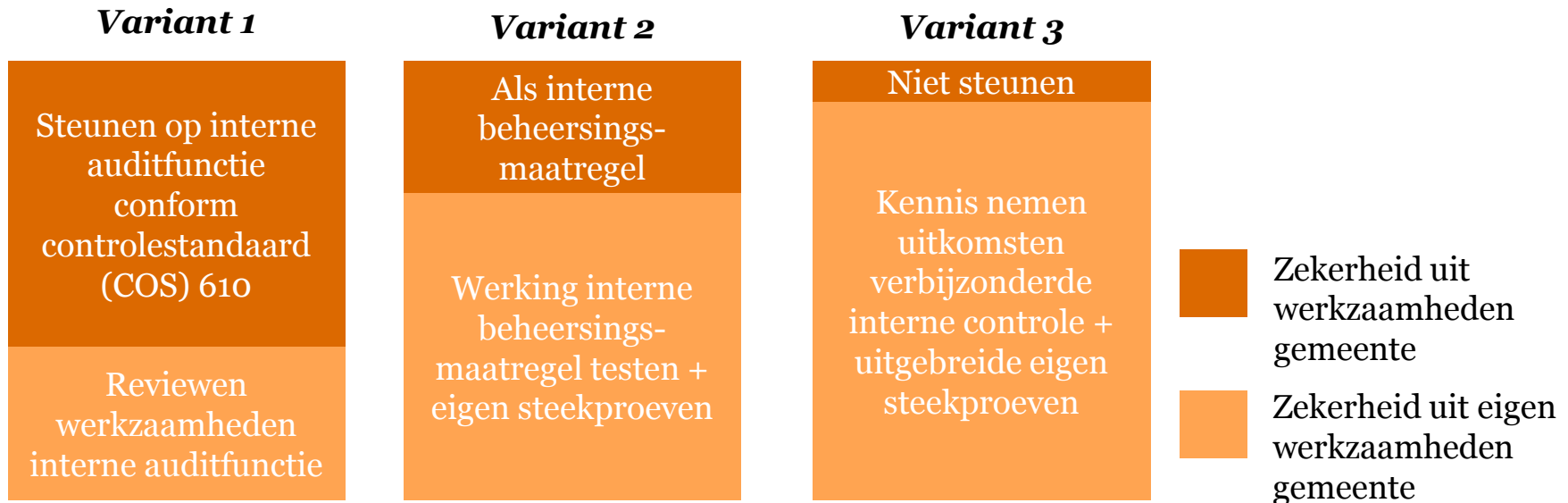
PwC heeft een eigen verantwoordelijkheid voor de oordeelsvorming bij uw jaarrekening 2016. Wij zullen hierbij gebruik maken van uw interne controles en reperformance tests uitvoeren. Waar nodig zullen wij zelfstandig aanvullende werkzaamheden uitvoeren. Wij steunen in situaties op de verantwoording en controleverklaring derden. Wij zullen hiertoe controle-instructies versturen (bijv. belastingen)

Interpretatie COS 610 is strenger geworden

- Door externe reviews veel discussie over toepassing COS 610 (richtlijn accountant om te steunen op werkzaamheden interne audit afdelingen)
- Interpretatie eisen om te kunnen steunen op interne audit werkzaamheden is behoorlijk strenger geworden (echt optuigen accountantsdienst en voldoen aan diverse formele vereisten)
- Inrichting van interne controle bij Zwolle is van goed niveau, echter voldoet niet aan de eisen van een eigen accountantsdienst.
- Hierdoor kunnen wij minder gebruik maken van de werkzaamheden en zullen wij meer zelfstandig moeten controleren. Er komen dus meer werkzaamheden in de vierde linie te liggen.

Uw interne controle afdeling functioneert als interne beheersingsmaatregel

In de controle bestaan 3 varianten van samenwerking tussen de verbijzonderde interne controle en de externe accountant:

Op basis van onze ervaringen in afgelopen jaren (goede uitvoering interne controle), de uitkomsten van externe reviews, de gesprekken over opvolging van aandachtspunten en documentatie van de interne controle constateren wij dat op veel onderdelen de interne controle afdeling als beheersmaatregel functioneert (variant 2).

Gezamenlijke startnotitie

- Wij beoordelen welke werkzaamheden per stroom of balanspost moeten worden uitgevoerd en waar we gebruik kunnen maken van de interne controles die door Zwolle worden uitgevoerd.
- Op basis van de kwaliteit van de interne controles bepalen wij onze gezamenlijke aanpak (gezamenlijke startnotitie) en daarbij ook de aanvullend uit te voeren werkzaamheden door Zwolle en PwC. Hierin zitten bepaalde keuzes die we nader afstemmen met Zwolle.

Wij gaan gezamenlijk voor inzet data-analyse

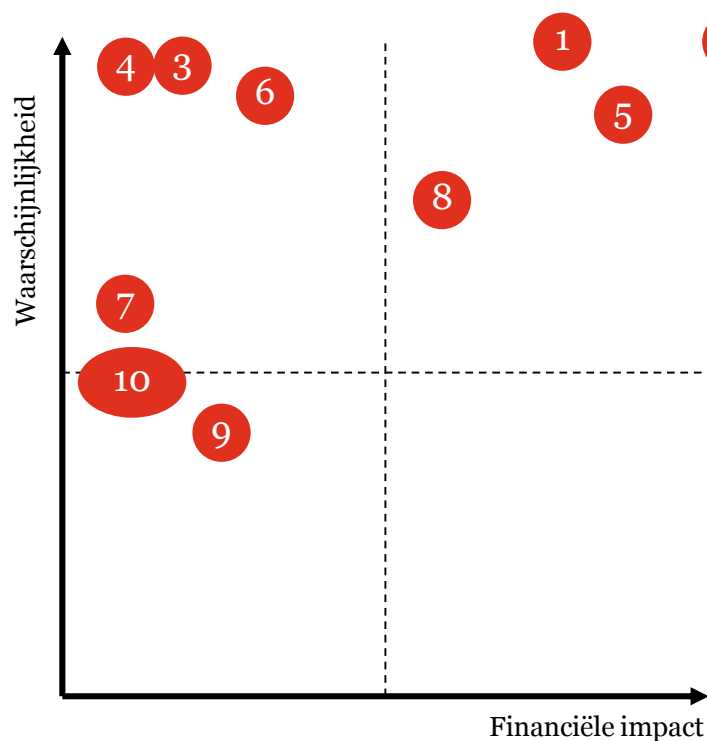
- Onderzoeken mogelijkheid process mining in te zetten op de digitale factuurstroom (inkoop).
- Inzet met name gericht op het identificeren van mogelijke risico's. Dit om inzicht te bieden aan zowel management, interne controle als accountant.

Uw risico's/ontwikkelingen als basis van onze aanpak

3

Geïdentificeerde risico's

Risico's Zwolle: Grafische weergave

Risico's voor de jaarrekening	Omvang	Regelgeving	Onzekerheden
1 Decentralisaties	☒	☒	☒
2 Verantwoording PGB (via SVB)	☒	☒	☒
3 Aanbestedingen (EU en nationaal)	☐	☒	☐
4 Naleving WNT	☐	☒	☒
5 Grondexploitatie	☒	☒	☒
6 Voorbereidingen vennootschapsbel.	☐	☒	☒
7 Verbonden partijen (o.a. WEZO)	☐	☐	☒
8 Naleving nieuwe BBV regelgeving	☐	☒	☐
9 Spoorzone	☒	☐	☐
10 IT-omgeving	☒	☐	☐

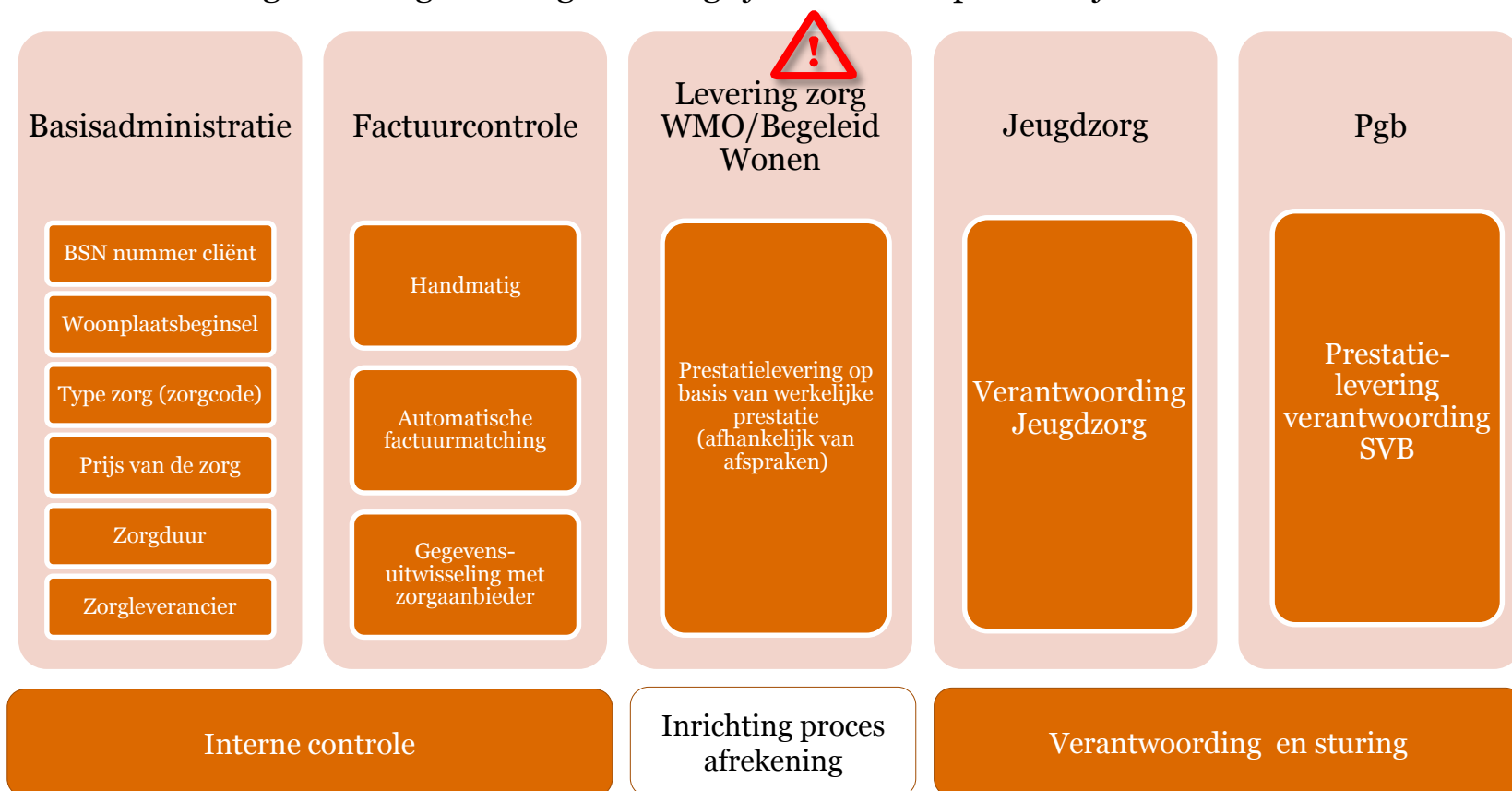
Welke risico's ziet u?

Decentralisaties wederom voor 2016 een belangrijk aandachtspunt

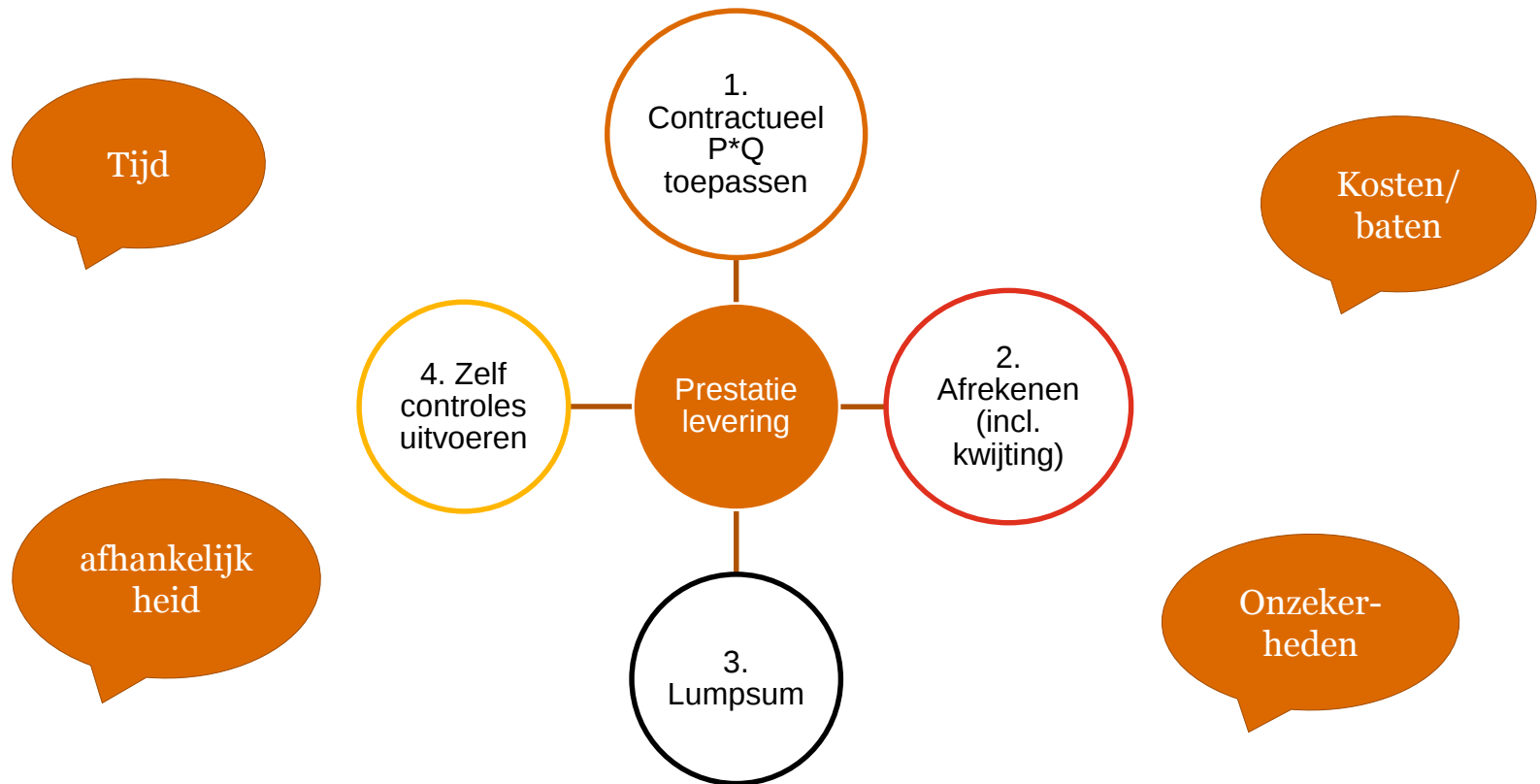
- Aandacht voor de basisadministratie, waaronder verwerking van beschikkingen en facturen in de basisadministratie
- Aandacht voor controle van facturen van zorgaanbieders (WMO)
- Verantwoording van Jeugd (tijdig, juiste zekerheid), loopt via de BVO Ijsselland. Sturing op de afspraken en uitvoering is van belang (tijd, resultaat, onzekerheden)
- Keuze tussen afhankelijkheid van verantwoordingen van zorgaanbieders of meer zelf doen op controle prestatielevering WMO en Jeugd
- Aandacht voor juistheid en rechtmatigheid van uitbetalingen PGB door de sociale verzekeringsbank (inclusief prestatielevering)
- Prestatielevering van de PGB door de sociale verzekeringsbank voor 2016 mogelijk ook onzeker
- Plan van aanpak op te stellen door de organisatie over de wijze waarop zekerheid wordt verkregen over alle aspecten. Specifiek aandacht hier voor de mix van invulling van de controle op prestatielevering.

Verantwoording decentralisaties

- Vanuit 2015 is de ervaring dat vooral de controle op de levering van de zorg en de tijdigheid van verantwoording door zorginstellingen belangrijke aandachtspunten zijn

Het aspect prestatielevering nader uitgewerkt: keuzes te maken

BBV wijziging grondexploitaties

Vanaf de jaarrekening 2016 zijn de richtlijnen voor grondexploitaties worden aangepast. Belangrijkste elementen uit deze wijziging van de Commissie BBV zijn:

- Het maximeren van de looptijd van bouwgronden in exploitatie tot 10 jaar
- Kostentoe rekening dient te gebeuren op basis van de uitgangspunten uit de WRO
- De gehanteerde rente moet gebaseerd zijn op de werkelijke rente
- De uitgangspunten en parameters voor de waardering moeten verplicht in de jaarrekening worden toegelicht
- De categorie ‘niet in exploitatie genomen gronden’ (NIEGG) komt te vervallen en worden overgeheveld naar de materiële vaste activa
- Winstnemning op basis van percentage of completion
- Toerekening van rente en andere kosten aan de NIEGG is niet langer toegestaan
- Strategische gronden worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs of duurzaam lagere marktwaarde
- De boekwaarde per m² voor de NIEGG hoeft niet langer vermeld te worden
- Huidige NIEGG's worden zonder afwaardering overgezet van voorraden naar materiële vaste activa per 1 januari 2016

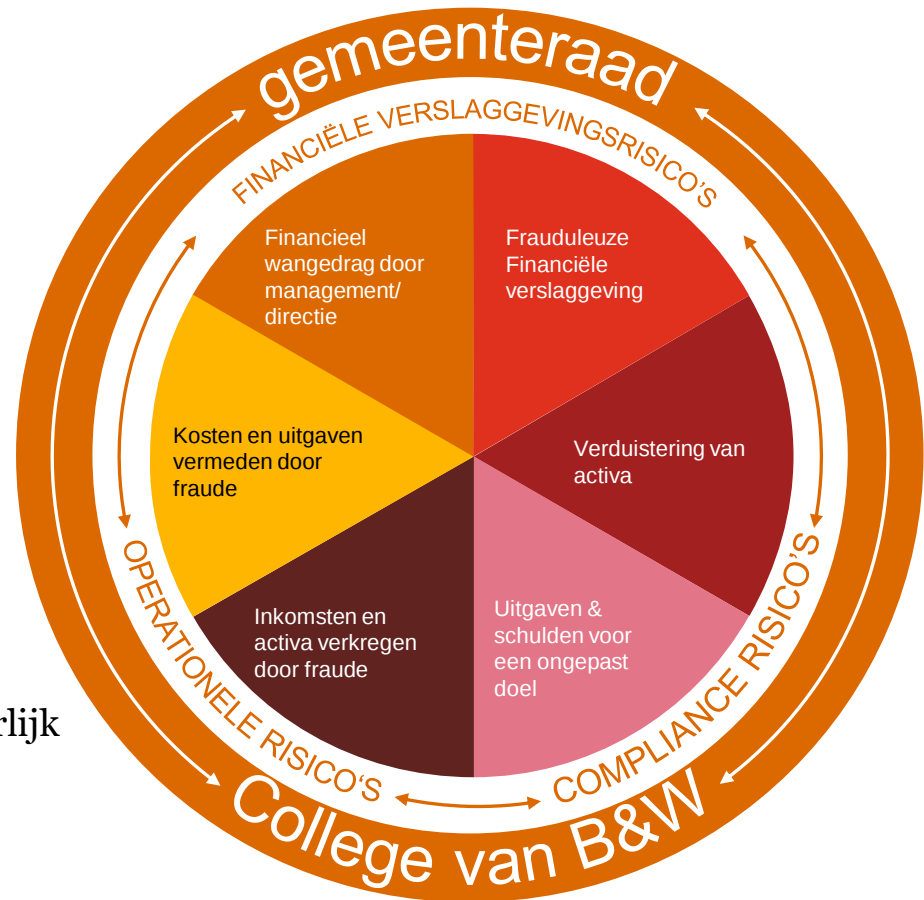
Uw speerpunten voor de controle 2016

1.

2.

Uw en onze inschatting van het frauderisico

- Beleid
- Cultuur/Gedrag
- Bewustzijn
- Specifieke vragen:
 - Sprake van fraude/vermoedens van fraude?
 - Welke verhoogde frauderisico's identificeert u?
 - Motivatie/druk
 - Rationalisatie
 - Gelegenheid
 - Is er een adequate registratie (bestuurlijk en ambtelijk) en monitoring van nevenfuncties?

Ontwikkelingen

4

PwC deelt zijn visie op ontwikkelingen met u in de SectorTopics-app

PwC houdt u gedurende het hele jaar op de hoogte van ontwikkelingen die voor u relevant zijn. Met de SectorTopics-app van PwC volgt u nieuws, trends, ontwikkelingen en onze visie erop in de publieke sector. De Capita Selecta is een van de onderdelen van deze app. Daarnaast vindt u in de app een agenda met activiteiten van PwC voor de publieke sector.

Download vandaag nog de SectorTopics-app van PwC in de diverse app-stores.

Samenwerking met de raad

5

Ons voorstel voor aanpak 2016

- Benchmark interne controle wordt op dit moment ingevuld. Levert waarnemingen op om eventuele verbeterpunten te signaleren. Betreft self assessment om nieuwe inzichten op te leveren. Belangrijkste waarnemingen koppelen we terug in 2^e tussentijdse rapportage
- Gezamenlijke startnotitie wordt nog verder uitgewerkt
- Inloopavond met de raad 2 x (nog nader te plannen)
- Bijeenkomst over kengetallen (nader af te stemmen)

Wijze van rapporteren

Waar kunt u op rekenen?

- Controleplan
- 1^e tussentijdse rapportage (december aan college)
- 2^e tussentijdse rapportage (februari aan college)
- Gezamenlijke startnotitie (organisatie)
- Accountantsverslag (na afronding accountantscontrole)
- Controleverklaring

Samen stappen vooruit zetten

© 2016 PwC. All rights reserved. Not for further distribution without the permission of PwC.
"PwC" refers to the network of member firms of PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL), or, as the context requires, individual member firms of the PwC network.

Please see www.pwc.com/structure for further details.